

۱- عین نوع الحال :

قَطَعَ الرَّجُلُ مَسَافَةً ثُمَّ عَادَ مُعْتَذِرًا

- ① جمله اسمیه ② مفرد ③ جمله فعلیه (مع الفعل الماضي) ④ جمله فعلیه (مع المضارع)

۲- أَيْ مُنْتَخَبٍ صَحِيحٍ: أَخْبَرَنَا الْقُرْآنُ بِظَاهِرَةِ ظُلْمَةِ الْبَحْرِ إِخْبَارًا عَجِيبًا. (إِخْبَارًا =)

- ① مفعول به ② حال ③ مفعول مطلق ④ صفت

۳- ميز المضارع لـ (حَجَّ -)

- ① يَحِجُّ ② يُحِجُّ ③ يَحِجُّ ④ يُحِجُّ

۴- عین ما ليس فيه الحال:

- ① أرجو له أن يعيش متمتعاً بصحة كاملة . ② رأيت وجهه مبتسماً يمدح معلميه و يشكرهم.
③ لم يكن المؤمن يقضى ليلة خائفاً مضطرباً. ④ يُعجب عمل الخنساء العائدين من ساحة المعركة.

۵- «كان صديقي خير التلاميذ» عین الصحيح للفراغ في أسلوب التمييز:

- ① رؤوفاً! ② قوياً! ③ حناناً! ④ مجتهداً!

۶- عین المفعول فيه منصوباً :

- ① أفسأ على فقدان هذا الطالب النشاط من بين الطلاب. ② حضرنا في جلسة الامتحان قبل الموعد المقرر
③ اقترب يوم العيد و نحن هيئاً أنفسنا للسفر ④ قضيت ساعة واحدة في بيت أصدقائي

۷- نحن نعلم طلابنا في العلوم عین الصحيح للفراغ:

- ① باحثون ② باحثان ③ الباحثون ④ باحثين

۸- تقدّم التلاميذ في المدرسة عین الصحيح للفرغ لرفع الإبهام :

- ① علماً ② تقدماً ③ مجتهدين ④ عالماً

۹- ادباً در عبارت هو أكثر منى أدباً چیست؟

- ① تمیز ② حال ③ مفعول مطلق ④ مفعول به

۱۰- (خاشعاً) در عبارت يستمع الطالب الى القرآن خاشعاً چیست؟

- ① تمیز ② مفعول به ③ حال ④ بدل

۱۱- أي الانواع من الجمع في العبارة التالي؟ «ألف المسلمون رسائل و كتباً عديد في جميع المجالات الفكرية؟»

- ① مذكر سالم، مؤنث سالم، مؤنث سالم، مكسر ② مذكر سالم، مؤنث سالم، مؤنث سالم، مكسر
③ مذكر سالم، مكسر، مكسر، مؤنث سالم ④ مذكر سالم، مكسر، مؤنث سالم، مكسر

۱۲- عین العبارة التي حُذِفَ فيها المستثنى منه!

- ① ليس أحدٌ على حقٍ إلا الصادقين. ② نجحت التلميذاتُ إلا واحدةً منهنّ. ③ يَنجحُ الطُّلابُ إلا المتكاسلين منهم. ④ لا يُنالُ العِزُّ إلا المجْدُون!

۱۳- ما هو المناسب للفراغ؟ «تَلَعَّبُ الْأَخْتَانِ فِي السَّاحَةِ»

- ① فَرِحَتَا ② فَرِحَاتِ ③ فَرِحَتَيْنِ ④ فَرِحَةً

۱۴- في أيّ عبارة ما جاء التمييز:

- ① الناس ازدادوا اتكالاً على الله تعالى! ② أكثر الناس تقرباً إلى الله من كان أمراً بالمعروف!
③ لا تشربوا الماء بارداً و العام حاراً! ④ اشترت الأم سبعة كيلوات برتقالاً للبيت!

۱۵- عین المفعول المطلق:

- ① أنت أكثر منى شكر الله تعالى! ② إنَّ على نعماء الله شكراً كثيراً ③ شكراً على تكريم الشهداء يا ذوى المعرفة ④ أكرم أمك شكراً على تعيها الكثير

١٦ - عَيِّن العبارة الَّتِي تَبَيِّن حالة الفاعل:

- ١ رأيتنا في الغرفة جالسين!
٢ شاهدنا في سفرنا تلك القرى مُعجبين بجمالها!
٣ يمدح هذا الشاعر الحكَّام الظَّالَمين!
٤ إن الله أرسل الأنبياء مبشِّرين!

١٧ - عَيِّن المفعول فيه في محلِّ النصب:

- ١ تحدث ظاهرة «قوس و قزح» عند نزول الأمطار!
٢ لَمَّا يتعلَّم التلاميذ دروسهم في هذا اليوم!
٣ فسبح بحمد ربِّك قبل طُلوع الشَّمس!
٤ «إذا زُلزلت الأرض زلزالها ...»

١٨ - عَيِّن ما يجوز فيه الإدغام و الفك:

- ١ تحثُّ الأمُّ طفلها على الجهد في أعماله دائماً!
٢ يجب على المسلمين ألاَّ يدْعُوا اليَتيم أبداً!
٣ المعلمات يسرن بنجاح تلميذاتهنَّ السَّاعات!
٤ لم أمدَّ يدي أمام الآخرين للحصول على شيء أبداً!

١٩ - عَيِّن المستثنى مرفوعاً:

- ١ لا يتعرَّف أحد على حقيقة الحياة إلاَّ صاحب الأخلاق الفاضلة!
٢ الطُّلاب يتعاونون في فهم دروسهم إلاَّ من يتكاسل فيها!
٣ يا ربِّ! اغفر لمن لا يملك إلاَّ الدعاء والتوسُّل!
٤ لا يصل إلى الغايات السَّامية إلاَّ من يسعى!

٢٠ - عَيِّن الخطأ في تعيين نوع المشتق:

- ١ اليد العليا خير من اليد السفلى: إسم التفضيل
٢ «ربِّ اجعلني مقيم الصَّلاة و من ذرَّيتي»: إسم المكان
٣ «آتينا في الدُّنيا حسنة و في الآخرة حسنة»: اسم الفاعل
٤ «و عنده مفاتيح الغيب لا يعلمها إلاَّ هو»: إسم الآلة

٢١ - عَيِّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية

عَيِّن عدد أنواع المفاعيل: «عند القتال كان المقاتلون يُهاجمون العدوَّ مهاجمة الأسود محبِّين للشَّهادة!»

- ١ واحد
٢ إثنان
٣ ثلاثة
٤ أربعة

٢٢ - عَيِّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية:

عين ما يمكن أن يكون صحيحاً في تمييز «كم» الإستفهامية:

- ١ كم طالبة في صفِّك؟
٢ كم ذوالقرنين في التاريخ؟
٣ كم طالبات في مدرستك؟
٤ كم مجاهدين في الجامعة؟

٢٣ - عَيِّن التَّمييز يختلف نوعه عن الباقي:

- ١ «إنك لن تخرق الأرض و لن تبلغ الجبال طولاً»
٢ «أني رأيت أحد عشر كوكباً و الشمس و القمر رأيتهم لى ساجدين»
٣ «إن ترن أنا أقل منك مالا و ولداً»
٤ «و يخزّون الأذقان يبكون و يزيدهم خشوعاً»

٢٤ - كم اسم تفضيل يوجد في العبارة التالية؟

«قلْبُ الظَّالِم أَشَدَّ قسوة من الحَجَرِ بل هو أَضلُّ!»

- ١ واحد
٢ أثنان
٣ ثلاثة
٤ أربعة

٢٥ - عَيِّن ما ليس فيها التَّمييز:

- ١ كم طالبة شاركت في هذه السَّباقات!
٢ جعل كلام المعلم أعمق تأثيراً في قلوب الطُّلاب!
٣ إشتهرت في هذه المدينة أمانة بين الناس!
٤ إن تتوكَّلوا على ربِّكم تروا خيراً في الحياة!

٢٦ - عَيِّن ما ليس فيه «سبب وقوع الفعل»:

- ١ «و مثل الذين يُنفقون أموالهم إبتغاء مرضاة الله»
٢ «كلوا و اشربوا هنيئاً بما كنتم تعملون»
٣ «يجعلون أصابعهم في آذانهم من الصَّواعق حذر الموت»
٤ «و لا تقتلوا أولادكم خشية إملاق نحنُ نرزقهم»

٢٧ - عَيِّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية

عَيِّن ما فيه الفعل و الجواب للشَّروط:

- ١ من أرشدك إلى هذا الطَّرِيق لما سألت!
٢ ما تعمل في الشَّباب تر في الشَّيب!
٣ ما يخطأ في العمل من يُبَصِّر في دينه!
٤ من هذه العجوز الَّتِي تريد مقابلة الحاكم!

٢٨ - عَيِّن المناسب للجواب عن الأسئلة التالية:

عَيِّن «الليالي» إعرابها تقديرياً!

- ١ إنَّ هذه الليالي فيها ذكريات جميلة!
٢ أحبَّ الليالي الجميلة الَّتِي أرى فيها أهلي!
٣ مرَّت الليالي و لكنِّي ما قمت بأداء الواجبات!
٤ قضيتُ الليالي في الدُّنيا راجياً مغفرة ربِّي!

۲۹ - عین ما ليس فيه المفعول فيه:

① يا زميلتي؛ حاولي أن لا تضيعي أوقاتك باللعب!

③ عليك أن تساعدني قبل أن أطلب منك، إن كنت صديقي!

۳۰ - ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية:

عین ما يجوز فيه الإدغام و الفك:

① قولوا الحقُّ يُحبِّبكم جميع الناس!

② أَحَبُّوا من يُحبِّكم و يُظهر حبَّه!

③ ربُّنا إليك مَدَدَتْ يَدَي!

④ الأعداء قَرَّوا من السَّاحة مَذْعُورِينَ!

② يا ذا الجود و الإحسان؛ كلِّ ما عندنا هو من جودك!

④ من يطلب العلوم المختلفة فعليه أن يتحمَّل الصَّعوبات دائماً!

پاسخنامه تشریحی

۱ - گزینه ۲

معتدراً حال مفرد برای ذوالحال «ضمیر مستتر هو» در «عَادَ» می باشد که منصوب است.

آسان

۲ - گزینه ۳

إخباراً مصدر منصوب از جنس فعل و نوع فعل را بیان می کند و عجیباً صفت آن است، از این رو «مفعول مطلق» نوعی است.

آسان

۳ - گزینه ۳

حَجَّ فعل ثلاثی مجرد است و مضارع آن با «فتحه» شروع می شود و با توجه به حرکت (-) گزینه ی ۳ صحیح است حَجَّ - يَحِجُّ. ضمناً چون فعل مضارع مرفوع است گزینه ی ۱ که منصوب آمده نادرست است.

متوسط

۴ - گزینه ۴

يُعِجِبُ عمل ... حال اسم نکره مشتق منصوبی است که حالت اسم معرفه قبل از خودش را بیان می کند که در این گزینه نیامده است.

توضیح اینکه «العائدین» مفعول به می باشد.

آسان

۵ - گزینه ۳

باتوجه به کلمه «خیر» نیاز به تمییز داریم و چون تمییز نکره منصوب و جامد است و گزینه های ۱ و ۲ و ۴ مشتق اند.

متوسط

۶ - گزینه ۲

«قبل» در این گزینه مفعول فیه است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینه ی ۱: بین = مجرور به حرف جرّ است.

گزینه ی ۳: يوم فاعل برای فعل اقْتَرَبَ می باشد.

گزینه ی ۴: ساعة مفعول به است.

آسان

۷ - گزینه ۴

از آنجا که ارکان اصلی جمله همگی کاملند در جای خالی یک قید می خواهیم و با توجه به گزینه ها که همگی مشتق اند پس در جای خالی می خواهیم، زیرا تنها قید مشتق در عربی حال است و چون حال باید مشتق منصوب نکره باشد گزینه ۴ فقط صحیح است.

آسان

۸ - گزینه ۱

زیرا تقدّم = تمییز خواه است و نیاز به تمییز دارد که باید جامد باشد = ردّ گزینه های ۳ و ۴ و گزینه ۲ هم اگر بیاوریم به خاطر هم ریشه بودن با فعل، مفعول مطلق می شود.

آسان

۹ - گزینه ۱

زیرا اَدَباً از اسم تفضیل یعنی «اکثر» رفع ابهام کرده است.

آسان

۱۰ - گزینه ۳

زیرا خاشعاً نکره منصوب و مشتق است پس در نقش حال می باشد و صاحب حال آن الطلاب است.

آسان

۱۱ - گزینه ۳

المسلمون (مذکر سالم) - رسائل (مکسر) - کتباً (مکسر) - المجالات (مؤنث سالم)

آسان

۱۲ - گزینه ۴

زیرا اگر مستثنی منه وجود داشت باید مستثنی منصوب می شد پس در این گزینه چون «المجدون» مرفوع است قطعاً مستثنی منه وجود ندارد.
در گزینه های (۱ و ۲ و ۳) به ترتیب أَحَد، الطَّالِب، التلميذات مستثنی منه هستند.

آسان

۱۳ - گزینه ۳

با توجه به کلمه «الأختان» حال به شکل «فرختين» مؤنث و مثنی، صحیح است.

آسان

۱۴ - گزینه ۳

تمیز باید جامد نکره و مفرد باشد و به کلمات ابهام ساز نیاز دارد در گزینه ی ۱ انْكَالاً و در گزینه ی ۲ تقرّباً و در گزینه ی ۴ برتقالاً تمیز است. «بارداً» و «حارّاً» حال مفرد برای ذوالحال «الماء و الطعام» می باشد.

آسان

۱۵ - گزینه ۳

«شكراً» مفعول مطلق برای فعل محذوف می باشد. شكراً در گزینه های دیگر به ترتیب: گزینه ی ۱ تمیز، گزینه ی ۲ اسم إِنَّ و گزینه ی ۴ مفعولّ له است.

متوسط

۱۶ - گزینه ۲

مُعجِبين: حال صاحب حال: «ه» ← فاعل

بررسی سایر گزینه ها:

(۱) جالسین: حال صاحب حال: «نا» ← مفعول به

(۳) الظَّالِمین: صفة

(۴) مبشّرین: حال صاحب حال: «الأنبياء» ← مفعول به

متوسط

۱۷ - گزینه ۴

ظرف ها در صورت مبنی بودن «محلاً منصوب» می باشند که در این عبارت «إذا» می باشد.

ظروف مبنی: إذا- این- متی - الآن- اُمس- لما (اگر بر سر ماضی بیاید) ...

متوسط

۱۸ - گزینه ۴

مضارع مجزوم یا امر از فعل مضاعف بدون ضمیر، جائز الادغام و تفکیک است: لم أمدّ = لم أمدّد.

بنابراین در صیغه های ۱، ۴، ۷، ۱۳، ۱۴ از مضارع مجزوم ادغام و فک آن جایز است و در صیغه ی ۱ امر حاضر نیز فک و ادغام آن جایز است. اما «تَحَثّ» و «يَدْعُوا» واجب الادغام هستند و یُسْرَرَن چون دارای نون ضمیر است ممتنع الادغام است.

متوسط

۱۹ - گزینه ۴

زیرا «مَنْ» در این عبارت مستثنای مفرّغ و در نقش فاعل برای فعل یَصِلُ می باشد.

متوسط

۲۰ - گزینه ۲

در گزینه ۲ «مُقیم» اسم فاعل مزید از باب «إفعال» است. تمام مشتق های ثلاثی مزید با مُ شروع می شوند.

آسان

۲۱ - گزینه ۳

مفاعیل شامل: مفعول به، مفعول له، مفعول فیه، مفعول مطلق

مفاعیل موجود در عبارت: «عند»: مفعول فیه

«العدوّ»: مفعول به

«مهاجمة»: مفعول مطلق نوعی

دقت کنید که «محبّین» حال است نه مفعول له، چرا که مفعول له باید مصدر باشد.

متوسط

۲۲ - گزینه ۱

تممیز «کَم» مفرد و منصوب می‌آید. در گزینه‌های ۳ و ۴ تممیز آن جمع آمده است.

در گزینه ۲ نیز «ذالقرنین» درست است.

گزینه ۱ چون علامت نگذاشته است می‌توان آن را «طالِبَة» خواند.

متوسط

۲۳ - گزینه ۲

«کوکباً» تممیز مفرد است در سایر گزینه‌ها طولاً، مالاً، خشوعاً تممیز نسبت می‌باشند.

متوسط

۲۴ - گزینه ۲

در این عبارت «أَشَدَّ» و «أَضَلَّ» اسم تفضیل می‌باشند و در اصل «أَشَدَّ و أَقْلَلَّ» بوده‌اند و قواعد ادغام مضاعف در آنها اجرا شده است.

آسان

۲۵ - گزینه ۴

گزینه ۱: «طالِبَة» تممیز است. زیرا پس از کم آمده است.

گزینه ۲: «تأثیراً» تممیز است.

گزینه ۳: «امانَةً» تممیز است.

متوسط

۲۶ - گزینه ۲

«هنیئاً» حال و منصوب است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

در سایر گزینه‌ها: «إِبْتِغَاءً، حِذْر و خَشْيَةً» مفعول له هستند و دلیل وقوع فعل را بیان می‌کنند.

در صورتی که حال، دلیل و علّت وقوع فعل را نشان می‌دهد و باید مشتق باشد.

متوسط

۲۷ - گزینه ۲

«ما» ادات شرط، «تَعَمَّلُ» فعل شرط و «تَرَّ» جواب شرط است که مجزوم به حذف حرف عله است. (در گزینه‌های ۱ و ۴ «من» استفهامیه است و در گزینه ۳

«ما» نافیّه و «من» موصوله است.)

آسان

۲۸ - گزینه ۳

«الّیالی» در این گزینه فاعل و مرفوع به اعراب تقدیری است، در حالی که در گزینه‌های دیگر منصوب است و اعرابش اصلی است.

متوسط

۲۹ - گزینه ۱

در این عبارت «أَوْقَاتٍ» مفعول به برای فعل متعدّد «لَا تُضَيِّعُ» است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه ۲: «عند» مفعول فیه است.

گزینه ۳: «قَبْلَ» مفعول فیه است.

گزینه ۴: «دائماً» مفعول فیه است.

متوسط

۳۰ - گزینه ۱

«يُحِبُّ» مضارع مجزوم در جواب فعل طلب (امر) است و هر دو شکل فکّ و ادغام برای آن صحیح است.

متوسط

پاسخنامه کلیدی

۱ - ۲	۶ - ۲	۱۱ - ۳	۱۶ - ۲	۲۱ - ۳	۲۶ - ۲
۲ - ۳	۷ - ۴	۱۲ - ۴	۱۷ - ۴	۲۲ - ۱	۲۷ - ۲
۳ - ۳	۸ - ۱	۱۳ - ۳	۱۸ - ۴	۲۳ - ۲	۲۸ - ۳
۴ - ۴	۹ - ۱	۱۴ - ۳	۱۹ - ۴	۲۴ - ۲	۲۹ - ۱
۵ - ۳	۱۰ - ۳	۱۵ - ۳	۲۰ - ۲	۲۵ - ۴	۳۰ - ۱